

РЕПУБЛИЧКО ТАКМИЧЕЊЕ ИЗ ОСНОВА ЕКОНОМИЈЕ – БЕОГРАД, МАРТ 2015.

Питања саставио: доцент др Ђорђе Митровић, Универзитет у Београду, Економски факултет

Питања – 1 поен**1. Монетаристи су**

- а. сматрали да је незапосленост већи проблем од инфлације.
- б. заговарали државни интервенционизам.
- в. били против државног интервенционизма.
- г. сматрали да се вредност робе ствара у производњи.

2. Према начину на који се подмирују, људске потребе се могу поделити на

- а. минималне, просечне и луксузне;
- б. личне и заједничке;
- в. биолошке и културно-историјске;
- г. апстрактне и конкретне.

3. Подела рада у оквиру аутомобилске индустрије Немачке на предузећа „БМВ“, „Мерцедес“, „Опел“ и „Форд“ представља

- а. општу друштвену поделу рада;
- б. посебну друштвену поделу рада;
- в. појединачну техничку поделу рада;
- г. појединачну друштвену поделу рада;
- д. Ниједан од наведених одговора није тачан.

4. Друштвени производ изражава

- а. само вредност финалних производа и услуга који се остваре у једној земљи за годину дана;
- б. вредност свих производа и услуга који се остваре у једној земљи за годину дана;
- в. новостворену вредност произведену у једној држави за временски период од једне године;
- г. збир пренете и новостворене вредности.

5. Уколико за потрошача, према теорији субјективне вредности, прва јединица производа има корисност 120 динара, он би наредну (другу) јединицу производа био спреман да плати

- а. 125 динара;
- б. 120 динара;
- в. 119 динара;
- г. Не може да се одреди на основу датих информација.

6. Вредносна структура друштвеног бруто производа одређује

МИНИМАЛНУ

ПОНУДУ

МАКСИМАЛНУ

ТРАЖЊУ

за средствима за производњу

(заокружити тачан одговор)

(заокружити тачан одговор)

7. Према теорији радне вредности константни (постојани) капитал обухвата

- а. средства за рад, предмете рада и радну снагу;
- б. радну снагу;
- в. средства за рад и предмете рада;
- г. предмете рада и радну снагу;
- д. средства за рад.

8. Настанак робне производње су условила следећа три услова:

- 1) _____
- 2) _____
- 3) _____

9. Трговац надокнађује чисте трошкове робног промета из

- а. укупног вишка вредности који је произвео;
- б. набавне цене трговине;
- в. профита трговца;
- г. трговинске марже (рабата).

10. Производњу релативног вишка вредности је могуће остварити

- а. повећањем дужине радног дана;
- б. повећањем продуктивности рада у оним гранама које производе средства за производњу;
- в. повећањем продуктивности рада у оним гранама које производе средства за потрошњу радника;
- г. запошљавањем додатног броја радника.

11. У општем случају укупан профит се израчунава као

- а. разлика између тржишне цене и цене коштања;
- б. (тржишна цена – цена коштања) X количина продате робе;
- в. тржишна цена X количина продате робе;
- г. збир укупних прихода и укупних трошкова.

12. Уколико се смањи мерило цене, уз остале непромењене услове, цена робе ће се

- а. повећати;
- б. остати непромењена;
- в. смањити;
- г. не може да се одреди.

13. Основни услови за појаву радне снаге као робе су да

- 1) _____
 - 2) _____
-

14. Основни облици монополских удружења у грани су

1) _____

2) _____

3) _____

15. Разлика између активне и пасивне камате представља

- а. профит банке;
- б. трошкове банке;
- в. приход банке;
- г. камату по којој банка одобрава позајмице својим клијентима.

16. Образац за израчунавање цене акције гласи

- а. $(\text{номинална вредност акције} \times \text{дивидендна стопа}) / \text{каматна стопа}$;
- б. $(\text{номинална вредност акције} \times \text{каматна стопа}) / \text{дивидендна стопа}$;
- в. $\text{номинална вредност акције} / \text{дивидендна стопа}$;
- г. $\text{каматна стопа} / (\text{номинална вредност акције} \times \text{дивидендна стопа})$.

17. Ако се повећа друштвено просечна продуктивност рада, тржишна вредност робе ће се

- а. повећати;
 - б. смањити;
 - в. остати непромењена, јер промена продуктивности рада не утиче на тржишну вредност робе;
 - г. остати непромењена, јер се утрошена количина рада и произведена количина робе повећавају за исти проценат.
-

Питања – 2 поена

1. У капиталистичком друштвеном систему (уписати тачне одговоре)

основни циљ (мотив) производње је _____,

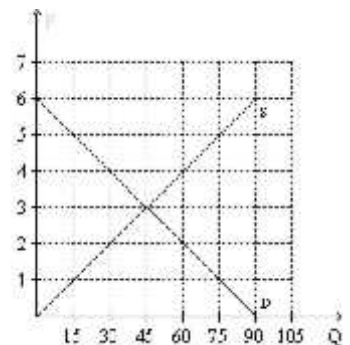
док је основни циљ (мотив) пословања _____.

2. Која од наведених релација између датих економских величина представља предмет изучавања микроекономије?

- а. утицај понуде новца на инфлацију
- б. кретање укупне запослености у привреди
- в. односи између укупне потрошње, штедње и инвестиција у привреди
- г. утицај промене светске цене нафте на тражњу потрошача за аутомобилима

3. На слици је представљено тржиште хлеба (P – тржишна цена, Q – количина хлеба). Уколико тржишна цена износи 5 динара на овом тржишту ће доћи до појаве

- а. вишка производа, при чему је тржишна цена већа од тржишне вредности.
- б. вишка производа, при чему је тржишна цена мања од тржишне вредности.
- в. вишка производа, при чему је тржишна цена једнака тржишној вредности.
- г. мањка производа, при чему је тржишна цена већа од тржишне вредности.
- д. мањка производа, при чему је тржишна цена мања од тржишне вредности.

4. Профитна стопа капиталистичког предузећа износи 15%. Уколико се органски састав капитала промени са 2:1 на 5:1, профитна стопа овог предузећа би могла да износи

- а. 14%;
- б. 15%;
- в. 16%;
- г. Не може да се одговори на основу датих података.

5. Уколико је просечна цена коштања у аутомобилској индустрији 5.000€, екстрапрофит ће остварити произвођач чија индивидуална цена коштања износи

- а. 5.500€;
- б. 5.000€;
- в. 4.800€;
- г. Не може да се одговори на основу датих података.

6. У једној земљи постоји фиксни девизни курс када однос у којем се размењују две националне валуте

- а. не мења се у дужем временском периоду;
- б. одређују односи понуде и тражње за страном валутом;
- в. заснива се на споразуму између две земље ради обрачуна плаћања;
- г. одређује држава.

7. Тржишна цена пољопривредних производа формира се тако да обухвата цену коштања и просечан профит по јединици производа оне парцеле која има

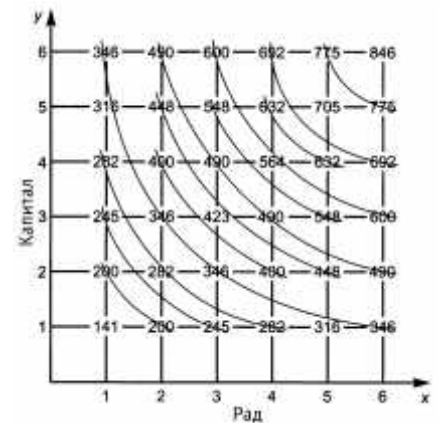
- а. најмању цену коштања;
- б. највећу цену коштања;
- в. просечну цену коштања;
- г. највећи профит по јединици производа.

8. Понуда је еластична ако пораст тржишне цене од 4% доводи до

СМАЊЕЊА		МАЊЕ ОД	
ПОРАСТА	понуђене количине за	ТАЧНО	4%
		ВИШЕ ОД	
(заокружити тачан одговор)		(заокружити тачан одговор)	

9. На следећем графикону је приказана

- а. крива тражње;
- б. производна функција;
- в. крива једнаког производа;
- г. крива понуде;
- д. Ниједан од понуђених одговора није тачан.

10. На основу података датих у табели (Q – обим производње, $ГТ$ – гранични трошкови, $ПУТ$ – просечни укупни трошкови), израчунати колико износе просечни укупни трошкови при обиму производње од 9 јединица производа.

Q	9	10
$ГТ$		19
$ПУТ$		100

Просечни укупни трошкови производње при обиму производње од 9 јединица износе _____

11. Претпоставимо да на тржишту 5 рачунара може да се размени за 25 мобилних телефона. Уколико дође до пораста продуктивности рада у производњи оба производа, при чему продуктивност расте брже у производњи добра у релативном облику у односу на продуктивност у производњи добра у еквивалентном облику, прометна вредност ће се, према теорији радне вредности,

- а. смањити.
- б. остати иста.
- в. повећати.
- г. Не може да се одреди на основу датих информација.

12. Уколико се број радника повећа са 60 на 80 радника, уз исту интензивност и непромењену дужину радног дана, у питању је производња

- а. апсолутног вишка вредности, при чему се стопа вишка вредности повећава;
- б. апсолутног вишка вредности, при чему се стопа вишка вредности не мења;
- в. апсолутног вишка вредности, при чему се стопа вишка вредности смањује;
- г. релативног вишка вредности, при чему се стопа вишка вредности не мења.

Питања – 3 поена

1. Уложени банкарски капитал износи 2.200.000\$. Укупан износ депозита које становништво држи у банци износи 6.000.000\$. На ове депозите банка плаћа каматну стопу од 3%. Банка је дала позајмице предузећима у износу од 4.000.000\$ по каматној стопи од 10%. Уколико чисти трошкови новчаног промета износе 44.000, колико износи профит ове банке и профитна стопа коју ће она остварити?

Профит банке износи _____

Профитна стопа износи _____

2. Ангажовани стални капитал износи 475.000 динара, стопа амортизације 20%, док утрошени оптицајни капитал износи 375.000. Количина произведене робе у једном обрту износи 200 јединица, а произвођач је остварио 5 обрта.

Колико износи цени коштања? _____

Колико треба да износи тржишна цена да би ово предузеће остварило профитну стопу од 10%? _____

3. Трговачки капитал датог трговца износи 400.000 динара. Трговац продаје робу по цени од 148 динара. Чисти трошкови промета за реализацију 2.000 комада ове робе износе 32.000 динара.

Да би остварио профитну стопу од 6% овај трговац би требало да одреди маржу по јединици производа у износу од _____

Колико износи цена по којој је овај трговац набавио робу? _____

РЕПУБЛИЧКО ТАКМИЧЕЊЕ ИЗ ОСНОВА ЕКОНОМИЈЕ – БЕОГРАД, МАРТ 2015.

Питања саставио: доцент др Ђорђе Митровић, Универзитет у Београду, Економски факултет

Питања – 1 поен**1. Монетаристи су**

- а. сматрали да је незапосленост већи проблем од инфлације.
- б. заговарали државни интервенционизам.
- в.** били против државног интервенционизма.
- г. сматрали да се вредност робе ствара у производњи.

2. Према начину на који се подмирују, људске потребе се могу поделити на

- а. минималне, просечне и луксузне;
- б.** личне и заједничке;
- в. биолошке и културно-историјске;
- г. апстрактне и конкретне.

3. Подела рада у оквиру аутомобилске индустрије Немачке на предузећа „БМВ“, „Мерцедес“, „Опел“ и „Форд“ представља

- а. општу друштвену поделу рада;
- б. посебну друштвену поделу рада;
- в. појединачну техничку поделу рада;
- г.** појединачну друштвену поделу рада;
- д. Ниједан од наведених одговора није тачан.

4. Друштвени производ изражава

- а.** само вредност финалних производа и услуга који се остваре у једној земљи за годину дана;
- б. вредност свих производа и услуга који се остваре у једној земљи за годину дана;
- в. новостворену вредност произведену у једној држави за временски период од једне године;
- г. збир пренете и новостворене вредности.

5. Уколико за потрошача, према теорији субјективне вредности, прва јединица производа има корисност 120 динара, он би наредну (другу) јединицу производа био спреман да плати

- а. 125 динара;
- б. 120 динара;
- в.** 119 динара;
- г. Не може да се одреди на основу датих информација.

6. Вредносна структура друштвеног бруто производа одређује**МИНИМАЛНУ**

ПОНУДУ

МАКСИМАЛНУ

ТРАЖЊУ

за средствима за производњу

(заокружити тачан одговор)

(заокружити тачан одговор)

7. Према теорији радне вредности константни (постојани) капитал обухвата

- а. средства за рад, предмете рада и радну снагу;
- б. радну снагу;
- в.** средства за рад и предмете рада;
- г. предмете рада и радну снагу;
- д. средства за рад.

8. Настанак робне производње су условила следећа три услова:

- 1) друштвена подела рада
- 2) вишкови производа
- 3) приватна својина

9. Трговац надокнађује чисте трошкове робног промета из

- а. укупног вишка вредности који је произвео;
- б. набавне цене трговине;
- в. профита трговца;
- г.** трговинске марже (рабата).

10. Производњу релативног вишка вредности је могуће остварити

- а. повећањем дужине радног дана;
- б. повећањем продуктивности рада у оним гранама које производе средства за производњу;
- в.** повећањем продуктивности рада у оним гранама које производе средства за потрошњу радника;
- г. запошљавањем додатног броја радника.

11. У општем случају укупан профит се израчунава као

- а. разлика између тржишне цене и цене коштања;
- б.** $(\text{тржишна цена} - \text{цена коштања}) \times \text{количина продате робе}$;
- в. тржишна цена \times количина продате робе;
- г. збир укупних прихода и укупних трошкова.

12. Уколико се смањи мерило цене, уз остале непромењене услове, цена робе ће се

- а.** повећати;
- б. остати непромењена;
- в. смањити;
- г. не може да се одреди.

13. Основни услови за појаву радне снаге као робе су да

- 1) радник буде слободна личност
 - 2) радник је отуђен од средстава за производњу
-

14. Основни облици монополских удружења у грани су

- 1) картел
- 2) синдикат
- 3) труст

15. Разлика између активне и пасивне камате представља

- a. профит банке;
- b. трошкове банке;
- v.** приход банке;
- г. камату по којој банка одобрава позајмице својим клијентима.

16. Образац за израчунавање цене акције гласи

- a.** (номинална вредност акције × дивидендна стопа) / каматна стопа;
- b. (номинална вредност акције × каматна стопа) / дивидендна стопа;
- v. номинална вредност акције / дивидендна стопа;
- г. каматна стопа / (номинална вредност акције × дивидендна стопа).

17. Ако се повећа друштвено просечна продуктивност рада, тржишна вредност робе ће се

- a. повећати;
 - b.** смањити;
 - v. остати непромењена, јер промена продуктивности рада не утиче на тржишну вредност робе;
 - г. остати непромењена, јер се утрошена количина рада и произведена количина робе повећавају за исти проценат.
-

Питања – 2 поена

1. У капиталистичком друштвеном систему (уписати тачне одговоре)

основни циљ (мотив) производње је производња вишка вредности,

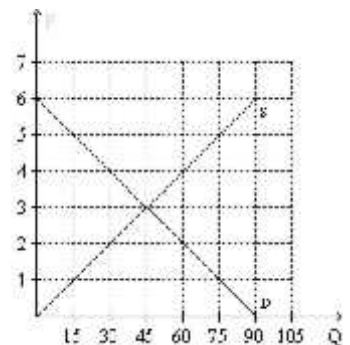
док је основни циљ (мотив) пословања присвајање профита.

2. Која од наведених релација између датих економских величина представља предмет изучавања микроекономије?

- а. утицај понуде новца на инфлацију
- б. кретање укупне запослености у привреди
- в. односи између укупне потрошње, штедње и инвестиција у привреди
- г.** утицај промене светске цене нафте на тражњу потрошача за аутомобилима

3. На слици је представљено тржиште хлеба (P – тржишна цена, Q – количина хлеба). Уколико тржишна цена износи 5 динара на овом тржишту ће доћи до појаве

- а. вишка производа, при чему је тржишна цена већа од тржишне вредности.
- б.** вишка производа, при чему је тржишна цена мања од тржишне вредности.
- в. вишка производа, при чему је тржишна цена једнака тржишној вредности.
- г. мањка производа, при чему је тржишна цена већа од тржишне вредности.
- д. мањка производа, при чему је тржишна цена мања од тржишне вредности.

4. Профитна стопа капиталистичког предузећа износи 15%. Уколико се органски састав капитала промени са 2:1 на 5:1, профитна стопа овог предузећа би могла да износи

- а.** 14%;
- б. 15%;
- в. 16%;
- г. Не може да се одговори на основу датих података.

5. Уколико је просечна цена коштања у аутомобилској индустрији 5.000€, екстрапрофит ће остварити произвођач чија индивидуална цена коштања износи

- а. 5.500€;
- б. 5.000€;
- в.** 4.800€;
- г. Не може да се одговори на основу датих података.

6. У једној земљи постоји фиксни девизни курс када однос у којем се размењују две националне валуте

- а. не мења се у дужем временском периоду;
- б. одређују односи понуде и тражње за страном валутом;
- в. заснива се на споразуму између две земље ради обрачуна плаћања;
- г.** одређује држава.

7. Тржишна цена пољопривредних производа формира се тако да обухвата цену коштања и просечан профит по јединици производа оне парцеле која има

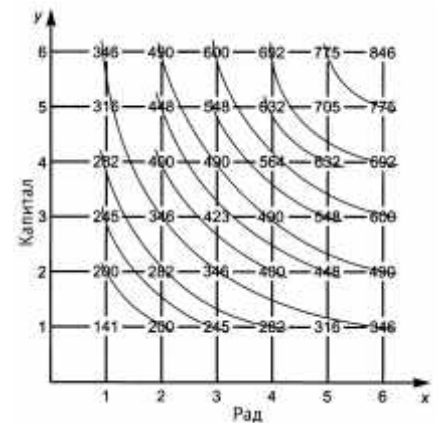
- а. најмању цену коштања;
- б.** највећу цену коштања;
- в. просечну цену коштања;
- г. највећи профит по јединици производа.

8. Понуда је еластична ако пораст тржишне цене од 4% доводи до

СМАЊЕЊА ПОРАСТА (заокружити тачан одговор)	понуђене количине за	МАЊЕ ОД ТАЧНО ВИШЕ ОД (заокружити тачан одговор)	4%
---	-------------------------	--	----

9. На следећем графикону је приказана

- а. крива тражње;
- б. производна функција;
- в.** крива једнаког производа;
- г. крива понуде;
- д. Ниједан од понуђених одговора није тачан.

10. На основу података датих у табели (Q – обим производње, $ГТ$ – гранични трошкови, $ПУТ$ – просечни укупни трошкови), израчунати колико износе просечни укупни трошкови при обиму производње од 9 јединица производа.

Q	9	10
ГТ		19
ПУТ		100

Просечни укупни трошкови производње при обиму производње од 9 јединица износе 109

11. Претпоставимо да на тржишту 5 рачунара може да се размени за 25 мобилних телефона. Уколико дође до пораста продуктивности рада у производњи оба производа, при чему продуктивност расте брже у производњи добра у релативном облику у односу на продуктивност у производњи добра у еквивалентном облику, прометна вредност ће се, према теорији радне вредности,

- а.** смањити.
- б. остати иста.
- в. повећати.
- г. Не може да се одреди на основу датих информација.

12. Уколико се број радника повећа са 60 на 80 радника, уз исту интензивност и непромењену дужину радног дана, у питању је производња

- а. апсолутног вишка вредности, при чему се стопа вишка вредности повећава;
- б.** апсолутног вишка вредности, при чему се стопа вишка вредности не мења;
- в. апсолутног вишка вредности, при чему се стопа вишка вредности смањује;
- г. релативног вишка вредности, при чему се стопа вишка вредности не мења.

Питања – 3 поена

1. Уложени банкарски капитал износи 2.200.000\$. Укупан износ депозита које становништво држи у банци износи 6.000.000\$. На ове депозите банка плаћа каматну стопу од 3%. Банка је дала позајмице предузећима у износу од 4.000.000\$ по каматној стопи од 10%. Уколико чисти трошкови новчаног промета износе 44.000, колико износи профит ове банке и профитна стопа коју ће она остварити?

Профит банке износи 176.000

Профитна стопа износи 8%

2. Ангажовани стални капитал износи 475.000 динара, стопа амортизације 20%, док утрошени оптицајни капитал износи 375.000. Количина произведене робе у једном обрту износи 200 јединица, а произвођач је остварио 5 обрта.

Колико износи цени коштања? 470

Колико треба да износи тржишна цена да би ово предузеће остварило профитну стопу од 10%? 525

3. Трговачки капитал датог трговца износи 400.000 динара. Трговац продаје робу по цени од 148 динара. Чисти трошкови промета за реализацију 2.000 комада ове робе износе 32.000 динара.

Да би остварио профитну стопу од 6% овај трговац би требало да одреди маржу по јединици производа у износу од 28

Колико износи цена по којој је овај трговац набавио робу? 120